

[Arbejdsministeren]

ningerne. Endelig kan jeg sige, at det er klart, at når man får en kraftig afdæmpning af lønstigningerne, så påvirker det også prisforløbet, og derfor kan man ikke regne med uændrede prisforløb, når løndæmpningen bliver meget mærkbar.

Alt taget i betragtning tror jeg, at der er tale om et prisværdigt forsøg på at mistænkeliggøre regeringens politik, et forsøg, der desværre er faldet totalt til jorden.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, men jeg bliver næsten nødt til at komme herop efter det, der blev sagt.

Selvfølgelig kan jeg ikke stå her og sige, at vi går ind for et reallønsfald, og det har jeg aldrig sagt. Jeg konstaterede, at ministeren havde set på vores forslag og var nået frem til, at vi også måtte regne med et reallønsfald. Og så sagde jeg: det må da ligge klart for enhver, der kender lidt til SFs politik, at vi godt ved, at der er en krise, og at der må gribes ind på nogle områder. Det ligger ganske klart, og det var det, jeg mente med det.

Jeg skal bare nævne enkelte områder, f.eks. indførelse af en råvareafgift for at lave noget fornuftigt på hele energiområdet og en graderet vægtafgift. Det er ting, vi har fremsat forslaget om. Så ligger det i sagens natur, at nogle må komme til at betale mere end andre, og det er på de områder vi gerne vil være med til at lave ændringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af reguleringsbestemmelser vedrørende arbejdsløshedsdagpenge, dagpenge ved sygdom eller fødsel og tjenestemandspensioner.

(Lovforslag nr. L 61. Fremsat 4/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

På baggrund af det netop behandlede forslag til lov om begrænsninger i lønninger m.v. finder vi fra socialdemokratiets side dette lovforslag rimeligt begrundet.

Forslaget tager sigte på at stoppe den automatik, der er indbygget i arbejdsløshedsdagpengeloven, en automatik, som til forveksling ligner de taktreguleringsordninger, som vi netop har behandlet i arbejdsministerens forrige forslag, og på den baggrund finder vi det rimeligt, at denne automatik sættes midlertidigt ud af kraft.

Lovforslaget om ændring af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel er en konsekvensændring af de øvrige ting, som er behandlet i dag vedrørende dyrtidsreguleringen, og vi kan derfor tilslutte os forslaget.

Endvidere er ministerens forslag om at holde pensionister af forskellig art uden for disse ændrede reguleringsbestemmelser socialt og rimeligt begrundet, og efter socialdemokratiets opfattelse er ordningen så rimeligt afbalanceret for de befolkningsgrupper, der er omfattet af disse love, at vi på baggrund af den økonomiske situation kan tilslutte os forslaget.

Enggaard (V):

De ændringer, regeringen foreslår af dagpenges og pensioners regulering, må ses som konsekvenser af det forslag om ændring af dyrtidsreguleringen og begrænsning af lønstigninger, som vi netop har behandlet.

Fra venstres side ønsker vi at understrege vigtigheden af, at den indbyrdes relation mellem udviklingen af reallønnen for lønmodtagerne på den ene side og pensionister og modtagere af dagpenge på den anden side er i orden.

Med dette mener vi, at der ikke må ske en forrykning i retning af en mere fordelagtig stilling for dagpengemodtagerne. Det meget omtalte paradoksproblem – mange ledige

[Enggaard]

samtidig med mangel på arbejdskraft i mange virksomheder – tilsiger, at man netop har dette for øje, således at man ikke indsnævrer forskellen mellem de to grupper.

Vi går ud fra, at det også er regeringens sigte med dette lovforslag, og det vil der jo kunne komme en videre belysning af i forbindelse med udvalgsarbejdet. Her vil venstre gøre en indsats for at gøre virkningerne af forslaget klart. Det er jo mange tekniske ting, som ligger i det, og det er svært overskueligt, hvordan det for den enkelte kategori og i den enkelte tidsfase forholder sig med de indbyrdes relationer, som jeg har nævnt dem her.

Herudover ønsker vi gerne at se på, hvordan selvstændige er stillet i en dagpengesituation sammenlignet med lønmodtagere. Jeg går her ud fra den situation, at selvstændige, som er dagpengeforsikret, overgår til dagpengesituationen og den tilsyneladende ulighed, der findes indbygget i lovforslaget mellem lønmodtagere, der kommer i dagpengesituation, og selvstændige, der kommer i den samme situation.

Jeg går ud fra, at der ikke er tilsigtet nogen forskellig behandling fra ministerens side. Venstre vil deltage med interesse i udvalgsarbejdet, og vor stilling til forslaget vil afhænge af den videre belysning af området og af sammenhængen med den øvrige pakke.

Grethe Fenger Møller (KF):

I sidste folketingssamling foreslog det konservative folkeparti en ændring af reglerne for beregning af arbejdsløshedsunderstøttelse. Vi ønskede bl.a. at ophæve den halvårige automatiske regulering af arbejdsløshedsdagpengene, og vi ønskede i stedet, at det skulle være folketetinget, der én gang om året vurderede, om der var behov for en justering af dagpengene. Dengang – det var i maj 1979 – havde arbejdsministeren kun hånlige ord tilovers for det konservative forslag.

Det er derfor glædeligt at notere, at en del af de problemer, der er i forbindelse med vores dagpengeordning, nu også synes at være gået op for arbejdsministeren.

Det forslag, vi behandler her, er i hvert fald udtryk for et fremskridt i forhold til den gældende lovgivning, men forslaget er ikke godt nok. Ganske vist ønsker man at afskaffe den automatiske halvårige regulering af dag-

pengene, men man ønsker i stedet at indføre en pristalsregulering af disse svarende til den pristalsregulering, der skal være gældende på arbejdsmarkedet. Det vil sige, at man afskaffer den ene umiddelbare automatik i ordningen, men blot for at erstatte den med en anden. Vi ser hellere, at det er folketetinget, der én gang om året vurderer, om der er behov for en regulering af dagpengene.

Jeg har også bemærket, at det ifølge forslaget er således, at reguleringen pr. 1. januar 1980 skal gennemføres normalt, således at den af ministeren foreslåede nye form for regulering først kommer til at få virkning fra september 1980. Jeg synes egentlig ikke, at det er særlig logisk, når vi samtidig i dag i folketetinget har behandlet et forslag om lønstop, som skal træde i kraft pr. 1. januar, og når det er således, at det forslag om lønstop, vi behandler i dag, egentlig er en forlængelse af en lovgivning, der har været gældende siden november måned. Man kunne ønske sig, at der var en vis parallelitet mellem disse to former for forslag, og jeg kan derfor allerede på indværende tidspunkt oplyse, at det konservative folkeparti vil stille ændringsforslag, således at man får den fornødne harmoni og balance mellem de to forskellige forslag.

Vi ønsker også under udvalgsbehandlingen at se nærmere på, om det kan være rimeligt, at man i den nuværende økonomiske situation foretager en ændring i beregningsgrundlaget for arbejdsløshedsdagpengene med indtil 48 kr. om ugen. Selv om beregningsgrundlaget ifølge bemærkningerne ikke skulle kunne blive højere end garantibetalingen, er der alligevel grund til at se nærmere på rimeligheden i at forhøje arbejdsløshedsdagpengene på et tidspunkt, hvor der gælder et lønstop for de erhvervsaktive. Det skulle nemlig gå sådan, at konkurrencen mellem arbejdsløshedsdagpengene og timelønnen fastholdes, og at paradoksproblemet bliver opretholdt, ganske vist på et lavere plan.

Vi vil også gerne under udvalgsbehandlingen have mulighed for at se nærmere på, hvilke virkninger dette forslag vil få for beregningen af efterlønnen.

Der rejser sig således i forslaget en række tekniske og saglige problemer, som arbejdsmarkedsudvalget nøje må undersøge, således at vi kan få et rimeligt grundlag for at be-

[Grethe Fenger Møller]

dømme, om dette forslag er tilstrækkelig effektivt til at kunne anvendes.

Nymann (FP):

Vi har i fremskridtspartiet set på forslaget, og vi mener, at det er enormt indviklet. Det er jo sådan, at man næsten kan drage forskellige konsekvenser af det, hvis man ser lidt på de forskellige ting. Det er meget svært at holde de forskellige ting sammen, og jeg vil da bede arbejdsministeren om fremover at få en forenkling af alle disse ting, så det blev mere overskueligt. Det ville være dejligt.

Nu er det sådan, at vores maksimale arbejdsløshedsunderstøttelsessats i øjeblikket er 39-40 kr., og den formoder jeg skal bibeholdes. Stigningstakten skal selvfølgelig begrænses, og så vil man i stedet lave en minimumstakst på 35-36 kr., der skal være nemmere at opnå for de lavere lønnede. Det er, som om de lavere lønnede skal have en løfteparagraf, der virker lidt hurtigere end for de højtlønnede. Men lige meget hvordan man ser på det, vil vi løbe endnu kraftigere ind i paradoksproblemet, fordi forskellene på at være syg, arbejdsløs eller have arbejde i lavtlønsområdet vil være meget små. Derfor er der ingen tvivl om, at arbejdsløshedsproblemerne i Danmark vil være stærkt stigende, og navnlig vil det, vi kalder paradoksproblemet, være uendelig stærkt stigende, fordi der ingen økonomisk fordel er ved at gå på arbejde. Derfor er der ingen tvivl om, at straffen for ikke at tage arbejde må skærpes mere og mere. Det er efterhånden sådan, at man er lige ved at kriminalisere det, at man ikke vil tage arbejde, og det vil man sikkert blive ved med, for disse understøttelsessatser animerer ikke til at tage et stykke arbejde, hvis det som sagt ligger i lavtlønsområdet.

Det er også sådan, at man må se på disse lønsatser inden for virksomhederne. Der er jo en tilbøjelighed til, at maksimumssatsen for arbejdsløshedsdagpengene bliver minimumssatsen for et stykke arbejde, fordi man går ud på en arbejdsplads og siger: jeg får så og så meget for at gå arbejdsløs, hvor meget kan jeg så få mere for at tage et stykke arbejde? Sagen er jo, at hvis manden bliver arbejdsløs igen, får han disse 10 pct. mindre for at komme ind i systemet.

Yderligere må man også tænke på ungdomsarbejdsløsheden, der efter min mening

er det helt store problem, fordi disse unge mennesker automatisk skal hæves op på 35-36 kr. Jeg siger absolut ikke, at det er for meget, men jeg vil tro, at der er mange virksomheder, der ikke har økonomiske muligheder for at klare det, og derfor vil man hellere betale noget mere i løn og så få en arbejds-trænet og uddannet arbejder. Derfor tror jeg, at dette forslag direkte vil fremme ungdomsarbejdsløsheden, og det vil sige, at det vil være en ulykke for os på længere sigt.

Jeg tror, at forslaget som helhed vil forstærke de problemer; vi har på arbejdsmarkedet. Det vil forstærke problemerne for vores anvisningskontorer, og navnlig på længere sigt vil det absolut være med til at forstærke de økonomiske problemer, som vi står i. Jeg kan godt se, der er forskellige indbyggede regulatorer, der ligesom er sluppet lidt, men det væsentlige er, at forskellen mellem at tage et stykke arbejde og gå arbejdsløs for lavtlønsområdet i alle tilfælde er blevet mindre, og det er galt.

Da jeg så dette, ringede jeg i min naivitet til den amerikanske ambassade, ja, jeg talte ikke med ambassadøren, men med biblioteket. Dér fik jeg at vide, at en gennemsnitsløn i Amerika i 1981 skulle være 3 dollars og 40. Jeg ved godt, at det intet har med dette at gøre, men i alle tilfælde er det, ligesom det afspejler, at vi dog endnu ikke helt er et u-land.

Birthe Nielsen (SF):

Dette lovforslag, der gælder dagpengesatserne for de arbejdsledige og de syge, er udtryk for en afsmitning af det, der er ved ske på arbejdsmarkedet, og jeg kan se, at de eneste, der får en lille smule glæde af dette, det er dem, der ligger i lavtlønsområdet, hvori-mod man kan sige, at de øvrige arbejdsløse og syge nu skal til at dele fattigdommen.

Jeg synes egentlig, at dette ligner Steinckes socialreform i 1930'erne. Det virker på mig, som om man i dag vil operere med, at der skal være en bestemt gruppe mennesker i vort samfund, der skal være arbejdsløse, og for at holde skindet på næsen gyder man en lille smule olie på vandene, så går det da ikke helt galt.

Det står meget klart og tydeligt i fremsættelsen, hvad regeringen mener med dette forslag. Der står nemlig, at der gribes ind i re-

[Birthe Nielsen]

gulingen af dagpengenes maksimumssatser, således at den hidtidige velstandsregulering gennemføres for sidste gang den 1. januar 1980. Ganske vist bliver den afløst af en pristalsregulering, og man giver 1 kr. og 20 øre – og 60 øre for dem under 18 år. Ikke desto mindre vil det vise sig, at den anden gruppe i vort samfund, de, der får de maksimale arbejdsløshedssatser i dag, vil gå ned, og det drejer sig om ca. halvdelen af de arbejdsløse.

Der ligger mange tekniske ting i disse forslag, fordi de gælder for vidt forskellige områder. Kun med hensyn til de sociale pensioner, børnetilskud og statens uddannelsesstøtte vil man stadig væk fortsætte med en dyrtidsregulering.

Så er der de syv indefrosne dyrtidsportioner, som lønmodtagerne ganske vist ikke har fået udbetalt, men de arbejdsløse og de syge får aldrig nogen sinde de penge udbetalt, for der er ikke sat nogen hen til dem nogen steder. Det er også en forringelse for den gruppe mennesker, som er de mest sårbare i vores samfund, det er dem, der kommer til at lide under dette.

Når jeg så tænker på, at man fra socialdemokratiets side i valgkampen netop sagde, at det er de bredeste skuldre, der skal bære de tungeste byrder, synes jeg, at dette forslag er for dårligt, når man tænker på, hvilken befolkningsgruppe vi snakker om her. Det er de arbejdsløse, som er uskyldige i, at de ikke kan få arbejde i dag i den kritesituation, vi står i, og det er et ekstra slag i ansigtet på dem.

Med hensyn til sygedagpengene synes jeg heller ikke, der er noget at hente, for der står nemlig her, at med hensyn til forhøjelser gælder det ikke for sygedagpenge, som det gælder for dagpenge til arbejdsløse i lavtlønsgruppen.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre finder, at det er vanskeligt at gennemskue konsekvenserne af det foreliggende forslag. Arbejdsministeren har jo heller ikke været særlig oplysende i sine bemærkninger. Vores endelige stillingtagen til lovforslaget må derfor afvente udvalgsbehandlingen, men vi er positive over for at nå et resultat med det foreliggende forslag som udgangspunkt.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg er ganske enig med den forrige ordfører i, at dette er svært stof. Jeg vil gerne starte med at sige, at centrum-demokraterne ikke ønsker dagpengene beskåret. Vi har tidligere talt om, at vi gerne vil være med til at forbedre kontrolmulighederne, men det er en anden side af sagen.

Når det er sagt, må vi imidlertid også erkende, at det må være rimeligt, at dagpengesatserne også underkastes den begrænsning, som i øvrigt sker for lønningerne på arbejdsmarkedet, således som vi lige har behandlet et forslag om. Nu er det jo snart ikke noget nyt, at der er adskillige partier, der mener – og det mener CD også – at det fortsat er meget vigtigt, at der er en rimelig afstand mellem arbejdsløshedsdagpengene og lønningerne. Derfor er vi også noget betænkelige ved, at vi nu er kommet så højt op, at det i bemærkningerne til forslaget udtrykkeligt må fastslås, at en forøgelse af beregningsgrundlaget med 1 kr. 20 øre ikke må overstige garantbetalingen på arbejdsmarkedet. Nu er vi tæt på den situation, hvor vi må lovgive om, at man ikke må få mere i understøttelse, end man får i løn. Vi mener stadig væk ikke, at dagpengene er for høje, men jeg må indrømme, at dette maner til eftertanke.

Vi vil stort set være positive under udvalgsbehandlingen, men vil naturligvis med interesse følge de spørgsmål og de uddybninger, som andre partier allerede har bebudet.

Kurt Hansen (VS):

VS vil selvfølgelig gå imod dette forslag, lige så vel som vi går imod de øvrige forslag, der omhandler forringelser for arbejdsløse, syge og andre svagstillede grupper i samfundet. Det må arbejdsministeren og den store championbokser, hr. Kaj Poulsen – han fægter i hvert fald godt med armene – være klar over, uanset om han kan komme med sådanne fuldstændig vanvittige udtalelser som, at det skulle være »rimeligt«
begrundet at foretage yderligere nedskæringer i forhold til de arbejdsløse. Kan hr. Kaj Poulsen ikke komme herop og forklare, hvordan dette er rimeligt begrundet, så vi kan få det klart fremstillet?

Arbejdsministeren er jo rigtig i kridthuset i dag. Stort set alle de borgerlige partier har klappet ham på skulderen og sagt: det var

[Kurt Hansen]

vel nok fint, at du kunne finde ud af at skære også i forhold til de arbejdsløse. Men, hr. arbejdsminister, vi må nok konstatere, at der tegner sig et helt systematisk billede i forhold til de initiativer, der tages både lovgivningsmæssigt og administrativt omkring de arbejdsløse. Vi ved, at der skal spares 200 mill. kr., fordi arbejdsministeren ikke mener, at folk kan finde ud af at udfylde ledighedserklæringer; det er jo noget med karantæner. Vi ved, at arbejdsministeren er positivt indstillet over for den kritik, som de borgerlige partier har fremført med udgangspunkt i den såkaldte paradoksrapport, og det må virkelig mane til eftertanke.

Jeg vil godt spørge arbejdsministeren i forbindelse med den paradoksrapport, som en lang række af de borgerlige partier har omtalt: vil arbejdsministeren komme herop og bekræfte, at den rapport alene eller stort set hviler på en undersøgelse, som Dansk Arbejdsgiverforening har lavet, og at denne undersøgelse er aldeles mangelfuld og yderst manipulatorisk? Vil arbejdsministeren komme op og bekræfte det? Og vil arbejdsministeren yderligere bekræfte, at i det lille afsnit i denne paradoksrapport, som arbejdsdirektoratet har skrevet, sætter man spørgsmålstegn ved, om der overhovedet eksisterer et sådant paradoksproblem? Vil arbejdsministeren komme op og bekræfte det?

Må jeg sige om det konkrete forslag, der foreligger: det er jo renlivet borgerlig politik. Det er det, som venstre, fremskridtspartiet og de konservative på rad og række har kappedes om at få igennem, og det har arbejdsministeren nu taget op som regeringens politik. Det må man beklage, ikke mindst set ud fra den situation, at de arbejdsløse er meget hårdt presset i øjeblikket.

Så vil jeg sige, at vi naturligvis også tager afstand fra den forrige genese, der finder sted inden for sygedagpengeområdet.

Så har jeg et spørgsmål med udgangspunkt i noget, der står i bemærkningerne angående de sociale pensioner: børnetilskud, Statens Uddannelsesstøtte osv., hvor det bemærkes, at disse ydelser vil blive dyrtidsreguleret på sædvanlig vis. Hvad dækker dette »på sædvanlig vis« over? Vi får jo snart en lov, der sætter hele dyrtidsreguleringen ud af kraft, og hvad er så det sædvanlige? Vil det sige, at de grupper, der er nævnt her i bemærkningerne, får dyrtidsportioner? I givet fald hvor

mange? For man kan jo ikke tale om på sædvanlig vis, når man har sat hele dyrtidsreguleringen ud af kraft, som regeringen nu er i gang med at gøre.

Poul H. Møller (KrF):

Dette forslag skal supplere lovforslag nr. L 60 med hensyn til regulering af dagpengesatserne for de arbejdsledige. Der foreligger i forvejen en aftale om en såkaldt velstandsregulering pr. 1. januar 1980, hvorefter dagpenge reguleres på lige fod med løn. Også her tilgodeses de lavest lønnede, hvilket synes aldeles rimeligt.

Hvis imidlertid de tal, som jeg har hørt omtalt, er rigtige efter denne velstandsregulering og anden regulering, skulle det give en betaling på omkring 42 kr. pr. et. Så kan man jo nok nære betæneligheder, da dagpengene så ligger på linje med, ja, måske endda højere end den timeløn, en lavtlønnet får for at gå på arbejde. Det animerer jo ikke folk til at tage anvist arbejde, og det kan således blot forøge det såkaldte paradoksproblem, som flere talere har været inde på.

Men arbejdsministeren har jo også kalkuleret med dette, idet han i sine bemærkninger anfører, at beregningsgrundlaget ikke kan overstige den løn, som de ledige vil få ved at komme i arbejde. Her sætter man alligevel grænsen.

Vi hilser med tilfredshed, at såvel folkepension som tjenestemandspension, børnetilskud og uddannelsesstøtte fortsat dyrtidsreguleres, som det hedder, på sædvanlig måde. Jeg er enig med den forrige taler i, at det er noget dunkelt, hvad »sædvanlig måde« er på dette område.

Der er flere dunkle punkter i forslaget her, men jeg kan tilsige kristeligt folkepartis positive medvirken i udvalgsarbejdet.

Mølgaard (DR):

Retsforbundet vil selvfølgelig se på den argumentation og den dokumentation, der måtte blive resultatet af udvalgsarbejdet vedrørende dette lovforslag. Men lad mig på forhånd tilkendegive, at lovforslagets snævre sammenhæng med hele overenskomstbeskæringen gør, at vi absolut ikke kan nære den store forhåndsvelvilje over for forslaget.

Jeg vil også godt fremdrage en vis tvivl, i denne relation ikke over for det mulige, men

[Mølgaard]

over for det rimelige i forsøg på at klippe hår af skaldede.

Er de øvrige indgreb imidlertid en realitet, foreligger der en situation, der gør det rimeligt at vurdere dette lovforslag med eventuelle ændringsforslag nøje. Vi må da fra retsforbundets side kort sagt forbeholde os vores stilling til forslaget. Heraf skal man på ingen måde udlede blot en antydning af tilslutning fra vor side til det synspunkt, som flere ordførere har været inde på, nemlig at arbejdsløsheden skyldes de arbejdsløse. Så paradoksalt er kongeriget Danmark og dets mange afkroge heller ikke indrettet i dag. Det er jo fundamentalt modsat, når vi analyserer årsager og virkninger i det store perspektiv.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal først sige til hr. Kaj Poulsen, at jeg er enig med ham i, at dette forslag er nødvendigt for at sikre den balance, som regeringen lægger op til, nemlig at udviklingen i al almindelighed inden for arbejdsløshedsområdet følger udviklingen på det almindelige arbejdsmarked, dog således at der tages et særligt hensyn til de allerdårligst stillede arbejdsløse. Jeg skal komme tilbage til om et øjeblik, hvad der ligger heri.

Jeg vil gerne sige til hr. Enggaard, at vi er parat til at drøfte alle de enkeltspørgsmål, man måtte ønske at få belyst under udvalgsarbejdet.

Og så vil jeg sige til fru Grethe Fenger Møller: jeg havde da håbet, at der en enkelt gang var en enkelt sag, hvor fru Grethe Fenger Møller og jeg var helt enige, men det håb blev også beskæmmet i dag. Jeg synes ærlig talt ikke, at der var noget særligt socialt præg over fru Grethe Fenger Møllers indlæg her i dag. For det første sagde fru Grethe Fenger Møller, at det, regeringen nu foreslog, var nøjagtig det samme eller havde klart det samme sigte som det, man i sin tid foreslog fra konservativ side. Ja men det er jo ikke rigtigt. Det, der er baggrunden i dag, er, at man på det almindelige arbejdsmarked griber ind, standser taktreguleringsprocent og lønudvikling og derfor selvfølgelig også må gøre noget i forhold til understøttelserne. Det, fru Grethe Fenger Møller og det konservative folkeparti ønskede, og som lykkeligvis et meget stort flertal i denne sal tog afstand fra, var en ensidig forringelse af de arbejdsløse

vilkår. Jeg er også ked af at måtte sige, at jeg ikke ser det socialt rimelige i helt at sætte taktreguleringen af dagpengemaksimumet i stå. Den arbejdsleder, som måske kun får 50 pct. af sin hidtidige indtægt i arbejdsløshedsunderstøttelse, og som har været ledig fra sommeren 1979, vil efter fru Grethe Fenger Møllers opfattelse ikke få én øre fra sommeren 1979 frem til den 1. marts 1981. Det er jo en frygtelig situation at sætte en sådan arbejdsleder i. Da er det, regeringen lægger op til, parallelitet, taktregulering for disse dagpengemaksimumssatser på samme måde som for andre grupper; det vil sige, at første regulering udbetales, og for at tage særligt hensyn til de arbejdsløse udbetaler vi den med 100 pct., hvor vi udbetaler andre med 75 pct. Derefter siger vi, at de selvfølgelig skal have del i de pristalsportioner, som man får del i på arbejdsmarkedet, netop for at sikre paralleliteten i udviklingen for arbejdsløse på maksimumssatsen, for syge på maksimumssatsen og for dem, der er ude på arbejdsmarkedet.

Jeg forstod også, at fru Grethe Fenger Møller – og det var næsten det, der skuffede mig mest – heller ikke vil give de allerlavest lønnede arbejdsløse de to portioner, som regeringen lægger op til med dette forslag. Det er ikke alle arbejdsløse, der får de to portioner, men det er de allerlavest lønnede, dem, der ligger under garantibetalingen, der får det, også for at skabe parallelitet til, at vi nu forhøjer garantibetalingen på det almindelige arbejdsmarked. Kender fru Grethe Fenger Møller disse menneskers situation? Ved fru Grethe Fenger Møller, at det først og fremmest er kvinder, det her drejer sig om? Det er for 80 pct.s vedkommende kvinder. Strefjer det hende aldrig, at kvinderne er dem, der har det dårligst på arbejdsmarkedet? Det er de lavest lønnede og dem, der er mest arbejdsløse. Er det sådan, at kvindesagen i dette land alene handler om folk med indtægter på over 100.000 kr.?

Efter hr. Nymanns indlæg her i dag er jeg enig i, at der trænges til en yderligere klargørelse – for jeg kan bekræfte, at hr. Nymann ikke har forstået forslaget – og det vil vi gerne medvirke til under udvalgsarbejdet, sådan at man ikke længere behøver at spørge den amerikanske efterretningstjeneste eller bibliotekstjeneste eller andre fremmede magter om forhold her i landet.

[Arbejdsministeren]

Så talte fru Birthe Nielsen om, at det var syv indefrosne dyrtidsportioner, man var blevet snydt for. Det synspunkt har jeg svært ved at se. Det forslag, man senere i dag skal behandle, taler alene om to indefrosne dyrtidsportioner. Der har mig bekendt aldrig været tale om syv indefrosne, men det kan være, nogle andre har indefrosset fem dyrtidsportioner, uden at jeg har fået det at vide.

Dernæst vil jeg gerne sige til fru Birthe Nielsen, at jeg synes ikke, man udtrykte tilstrækkelig forståelse for, at der er et klart socialt sigte i dette forslag. Pensioner og børnetilskud reguleres, og mennesker på lav arbejdsløshedsunderstøttelse og på sygedagpenge hjælpes efter dette. Det svarer til det, vi gør over for lærlinge, ungarbejdere og folk på garantibetaling i det forslag, man behandlede tidligere her i dag. Taktreguleringen for maksimumsdagpengene fastholdes for den første portions vedkommende, og herefter gives der dyrtidsregulering. Den samlede virkning af regeringens indgreb i forhold til disse grupper vil være, at de stilles bedre, end de ville være stillet uden indgreb overhovedet, fordi den afdæmpning i inflationen, der er resultatet af regeringens politik, selvfølgelig vil være til størst fordel for folk med lave og faste indtægter.

Jeg skal til fru Lone Dybkjær sige, at selvfølgelig er vi parate til at drøfte alle enkeltheder i forslaget, men det kan være, at den tekniske udformning ikke er klar nok, det kan være, at bemærkningerne ikke er klare nok, men sigtet i forslaget er lysende klart, og det vil vi selvfølgelig gerne kunne understrege stærkere.

Jeg vil gerne sige tak til fru Mimi Jakobsen for de synspunkter, hun fremførte her, også synspunktet om, at der ikke skulle en ensidig forringelse til af de arbejdsløses vilkår. Det ved jeg har været centrum-demokraternes holdning, og det kvitterer jeg for; jeg håber, vi kan bygge på det i det videre udvalgsarbejde.

Så ville hr. Kurt Hansen til at diskutere paradoksrapporten. Jeg må nu sige, at vi må kunne finde en anden lejlighed til at diskutere dette. Jeg mener også, at den rapport kan kritiseres, uden at den kan siges at være på VS-niveau i henseende til kvalitet.

Det bliver sagt, at det er renlivet borgerlig politik. Jeg synes, at der er en ganske klar

forskel mellem det oplæg, regeringen kommer med, og det, fru Grethe Fenger Møller f. eks. har sagt her i dag; det skulle hr. Kurt Hansen notere sig.

Der bliver spurgt om, hvad »reguleres på sædvanlig måde« vil sige. Det vil sige, at der foregår en regulering på basis af det pristal, som reguleringen den 1. marts finder sted efter, dvs. pristallet minus energiposterne, og det vil sige, at man får tillagt de to portioner, som dette pristal udløser.

Jeg skal endelig sige til hr. Poul H. Møller, at jeg håber, vi kan fortsætte den saglige tone under udvalgsarbejdet.

Og til hr. Mølgaard: jeg skal ikke misbruge hr. Mølgaards udtalelse, men jeg tror, han vil erkende, at der er tale om et rimeligt forslag.

Jeg vil så slutte af med at sige tak til det store flertal i folketinget, der har ytret sig positivt om dette forslag, og jeg håber, vi vil få et fornuftigt udvalgsarbejde om det.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal gøre det kort. For at hr. Kurt Hansen ikke skal gå her fra salen med den tro, at socialdemokratiet har udtalt, at vi fuldstændig unuanceret ønsker at skære ned på arbejdsløshedsunderstøttelsen og kalder det rimeligt begrundet, skal jeg citere fra mit første indlæg. Jeg sagde: på baggrund af det netop behandlede forslag om begrænsninger i lønninger m.v. finder vi fra socialdemokratiets side dette lovforslag rimeligt begrundet.

Så skal jeg gå over til hr. Nymanns indlæg. Hr. Nymann indledte med at sige, at i fremskridtspartiet havde man svært ved at forstå dette forslag, og ministerens reaktion synes jeg var forståelig, men jeg må dog advare ministeren. Hvis vi skal til at have papir frem for at hæve hr. Nymanns forståelsesniveau, vil det blive til en gang papirnusseri, og så kan vi ikke nå at få gennemført denne lovgivning i tide.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det er altid trist, når arbejdsministeren og jeg ikke er enige, og det sker jo ind imellem, men det er som sagt beklageligt. At arbejdsministeren ikke synes, at mit indlæg havde noget socialt præg, må jo så stå for arbejdsministerens regning. Jeg kan have en anden opfattelse af, hvordan mit indlæg var.

[Grethe Fenger Møller]

Men når så arbejdsministeren begynder at inddrage det konservative forslag fra sidste folketingssamling og siger, at det var noget helt andet end det, regeringen kommer med nu, for nu er der jo en sammenhæng mellem regeringens lønstopforslag og så dette forslag, er jeg ikke sikker på, at jeg er helt så enig med arbejdsministeren. Umiddelbart kunne man sige, at det kunne være en rigtig begrundelse, men det, der er tale om, det er, at vi har haft en midlertidig og måske nu får en længerevarende lovgivning om lønstop, men denne lovgivning er tidsbegrænset. Det fremgår ganske klart af lovforslaget, i hvor lang tid denne lønstoplov skal have gyldighed.

Der står ikke noget i dette lovforslag om ændring af reguleringsbestemmelser vedrørende beregning af arbejdsløshedsdagpenge, om, at dette forslag skal være tidsbegrænset. Altså mener jeg, at det må være rigtigt at fortolke intentionerne bag dette lovforslag sådan, at regeringen har skønnet, at det ikke kan være rimeligt, at man alene har en halvårlig automatisk regulering af dagpengene, der må også være noget andet. Regeringen har af politiske årsager ikke fundet, at den kunne gå videre end at foretage en pristalsregulering, og har altså endnu ikke, i hvert fald ikke i første omgang, fulgt det konservative forslag helt, hvad man kan beklage.

Og så spørger arbejdsministeren, om vi ikke vil være med til at give de allerlavest lønnede arbejdsløse, de, der har den allerlaveste dagpengesats, en forhøjelse. Så har vi en social diskussion om, hvor svært disse mennesker har det. Ja men denne diskussion kunne vi sådan set også have haft og havde til dels under debatten om lønstoploven, om garantibetalingen. Er det tilfredsstillende eller morsomt at leve af en løn på 33 kr. eller 35 kr. i timen? Det er sådan set ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om med hensyn til lønstoploven, hvorvidt vi har råd til at betale forhøjelser, hvorvidt vi har råd til at tage risikoen for afsmitning. Her drejer det sig om det rimelige i, at man på et tidspunkt, hvor man har lønstop, giver andre mennesker en regulering, uanset om dette kan siges at være socialt rigtigt eller urigtigt.

Nymann (FP):

Med hensyn til lovforslagets indviklethed havde jeg på fornemmelsen, at hr. Kaj Poulsen var inde på det samme. Jeg mener, at der må være mulighed for at lave nogle opstillinger, der er mere forståelige end dette, og jeg vil stadig væk spørge arbejdsministeren, om vi ikke kan få noget, der er lidt mere gennemarbejdet.

Jeg forstår godt alle de problemer, der er med lønninger i dette land. Det er almindeligvis ikke noget, man skal gøre arbejde for eller producere noget for. Hvis man får den og den sociale status, så skal man have det og det i løn, og derfor er det mange gange mere attraktivt at finde ud af, hvilken social status man nu egentlig kan passe sig ind i for at få den bestemte løn, end det er at gå ud og lave et stykke arbejde. Det er ved at være mere og mere almindeligt i befolkningen, at man søger hele raden rundt: hvor kan jeg passe mit livsmønster ind, så jeg passer ind i det sociale system? Der er ingen, der får for meget, for vi ved jo glimrende, hvad en 30-40 kr. i timen forslår, når de er beskattet og man har betalt en gang husleje. Der er ikke meget igen. Det vil alle indrømme.

Men spørgsmålet er, hvad ønskerne er, og hvad de økonomiske muligheder er. Landets økonomiske muligheder er sådan, at vi ikke kan blive ved med at efterkomme ønskerne. Hvad skal vi da gøre? Der mener vi klart fra fremskridtspartiet, at selv om vi aldrig så gerne ville hjælpe alle, også de svage, så må man i en situation som denne se at aktivere de produktive kræfter i landet. Man gør det direkte modsatte med dette, og man fremmer dette paradoksproblem, for i Danmark kan det ikke betale sig at gå på arbejde, hvis man forstår at regne den ud.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg beklager, at jeg ikke fik svar fra arbejdsministeren på mit spørgsmål om, hvad der skulle ske med de indefrosne dyrtidsportioner for de arbejdsløse og de syge. Hvor er de dyrtidsportioner blevet af? Får de mennesker aldrig nogen sinde del i dem? Nu ved jeg godt, at på arbejdsmarkedet er der altså nogle indefrosne portioner, og jeg beklager, at jeg sagde 7 i stedet for 2. Jeg vil hermed rette det. Jeg vil godt have et svar på mit spørgsmål.

[Birthe Nielsen]

Jeg er for øvrigt glad for, at sociale pensioner og børnetilskud og Statens Uddannelsesstøtte bliver reguleret efter de gældende regler. Fra SFs side er vi bestemt ikke kede af, at man hiver lavtlønsgruppen op, men jeg vil stadig væk mene, at de mennesker, der er arbejdsløse i dag, hører til lavtlønsgruppen. Jeg ved ikke, om ikke arbejdsministeren synes, at folk, der har 1.500 kr. at leve for om ugen, hører ind under lavtlønsområdet. Det mener vi i hvert fald fra SFs side, og vi mener, at de mennesker er uskyldige i, at de bliver arbejdsløse. Der kommer eventuelt, hvis man skal tro prognoserne, flere arbejdsløse, og derfor er jeg bange for, at det, der er ved at ske i Danmark, det er, at vi får et nyt proletariat.

Kurt Hansen (VS):

Hr. Kaj Poulsen forklarede den rimelige begrundelse i at gennemføre indskrænkningerne omkring dagpengemaximum med, at man jo også lavede lønstop. O.k., sådan kan man selvfølgelig godt argumentere politisk. Man kan godt sige, at de arbejdsløse ikke skal have den fulde dækning for de stedfundne lønstigninger, der går tilbage i tiden, for det får de jo efter forslaget ikke totalt, som det ligger her.

Hvis man ville kalde dette noget andet end renlivet borgerlig politik, så måtte det være sådan, at det var en politik, der støttede de arbejdsløse. Så måtte det være en politik, der i stadig stigende grad udjævnede forskellen imellem lønindkomst og dagpenge. Det er ikke tilfældet. Når jeg har kaldt det renlivet borgerlig politik, så skal det selvfølgelig ikke måles ud på graden af det gennemførte angreb, men principielt i forhold til, i hvilken retning denne politik går, og det er selvfølgelig den samme vej, som fru Grethe Fenger Møller vil betræde, arbejdsministeren betræder her.

Så vil jeg sige til arbejdsministeren, at det ikke var mig som sådan, der ønskede en diskussion om paradoksrapporten. Jeg nævnte den, tog den op, fordi en række af de borgerlige partiers ordførere havde trukket den frem. Jeg havde givet den nogle kommentarer og stillet nogle spørgsmål til arbejdsministeren om denne rapport, nogle spørgsmål, som jeg meget beklager at arbejdsministeren

ikke har lyst til at svare på, for de er aldeles relevante.

Arbejdsministeren ved jo også godt, at det er meget tæt på, at der administrativt bliver givet en indrømmelse til de borgerlige partier, der går på, at der skal strammes op i forhold til karantæne. Det ved arbejdsministeren udmærket godt. Det har han været meget tæt på at give i arbejdsmarkedsudvalget. Hvis han fastholder sin hovedrysten, så synes jeg, at han skal komme herop og forklare, at på baggrund af den paradoksrapport, som ligger, vil han overhovedet ikke begynde at tage konkret politisk stillingtagen, hverken administrativt eller lovgivningsmæssigt. Så kom dog herop og fortæl det i stedet for at efterlade de arbejdsløse i usikkerhed!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

(Lovforslag nr. L 62. Fremsat 4/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at taletiden for denne sag for ordførere er fastsat til 10 minutter i første omgang og 6 minutter i anden omgang; for andre medlemmer er taletiden i første omgang 5 minutter og i anden omgang 3 minutter.

Aage Andersen (S):